

28.03.2024

Kirkkohallitus - Virastokollegio

Kirkkohallituksen virastokollegio / Kyrkostyrelsens ämbetskollegium

Kokousaika/Tid	28.03.2024 09:00 -	
Kokouspaikka/Plats	Sähköinen kokous	
Jäsenet/Medlemmar	Pekka Huokuna (puh.joht./ordf.)	
	Pirjo Pihlaja	poissa/frånvarande
	Kimmo Kääriäinen	
	Anna Kaarina Piepponen	
	Petri Määttä	
	Juha Tuohimäki	
Läsnä/Närvarande	Eeva-Kaisa Heikura	
	Asta Virtaniemi (siht./sekr.)	
	Risto Jukko	137, 138 §
	Anni Rinne	139 §
	Edla Mäkelä	140 §
	Olli Salomaa	141 §

Pöytäkirjan vakuudeksi/In fidem

Tarkastanut/Justerat

Asta Virtaniemi

Pekka Huokuna

Kirkkohallitus - Virastokollegio

28.03.2024

§ 140 Lupahakemus; Eurajoen seurakunnan Kustaa Aadolfin kirkon sisätilamuutokset

Diaarinumero DKIR/177/03.03.00/2024

Esittelijä yliarkkitehti Edla Mäkelä

Perustelut **Kirkollisen rakennuksen lupa**

Eurajoen seurakunnan kirkkovaltuusto on 13.02.2024 § 14 päättänyt hyväksyä suunnitelmat Eurajoen Kustaa Aadolfin kirkon peruskorjauksesta. Kirkkohallitukselta on haettu kirkkolain mukaista lupaa suojellun kirkollisen rakennuksen olennaiseen muuttamiseen.

Muutoksen kohteena oleva kirkollinen rakennus

Eurajoen Kustaa Aadolfin kirkon rakentamisesta päätettiin vuonna 1791. Vuonna 1800 kuningas Kustaa IV Aadolf hyväksyi piirustukset. Kirkko rakennettiin turkulaisen Mikael Höckertin johdolla 1802–1803 puusta Ruotsin intendenttikonttorin piirustusten mukaan. Kirkko on erivartinen ristikirkko, jossa on jyrkä torni. Kirkko onkin muodoltaan sukua yli-intendentinviraston suunnitteleuille kivikirkoille. Tyyliään se on klassistinen, mutta hengeltään myöhempää empiretyyliä ruotsalaisvaikutteisempi. Julkisivu on nykyisin okrankeltainen valkoisin vaakalistoituksin ja pilasteriaihein. Julkisivun alaosa on pystypaneloitu ja yläosa vaakaneloitu. Kustaa Aadolfin kirkko on suojeltu kirkkolailla.

Kirkon sisätiloja on korjattu useaan otteeseen ja viimeisimmät sisätilakorjaukset sekä muutokset on tehty vuonna 1978, jolloin peruskorjattiin sakaristo ja kirkkosaliin asennettiin äänentoisto. 1980-luvulla lämmitysjärjestelmää ja lämmöneristystä uusittiin ja alttarialuetta laajennettiin. Kirkon lattia on tuettu betonipilareilla, mutta tämän korjauksen ajankohta ei ole selvillä. Vuonna 2023 kirkon julkisivu ja vesikatto korjattiin ja maalipinnat uusittiin arkkitehti Hanna Elon johdolla. Kirkko varustettiin salaojituksella ja esteettömällä luiskalla. Korjaustyö jatkuu kirkkosalin lattian uusimisella ja nyt esitetyillä toimenpiteillä. Rakennushistoriaselvityksen laadinta on suunnitteilla. Kirkon lattian alla suoritettiin 2023 arkeologista dokumentointia ja koetutkimukset, joista on tekeillä raportti. Kirkon lattian alla olevat rakenteet on merkitty muinaisjäänösrekisteriin muinaismuistolain (295/63) nojalla

Kirkkohallitus - Virastokollegio

28.03.2024

rauhoitetuksi kiinteäksi muinaisjäännökseksi (Eurajoen kirkko, tunnus muinaisjäännösrekisterissä 1000049725)

Suunnitelmissa esitetyt muutokset:

- alttarialueelle tehdään lattian tasoon laskettava katafalkki ja sen vaatimat lattian ja alapohjan rakenteelliset muutokset, lämmön- ja vedeneristykset sekä tuennat
- morsiushuone siirretään länsisakarasta eteläsakaran päähän
- vaivaisukko siirretään eteläsakarasta pohjoissakaran päähän
- eteläsakaran pää lehterin alla (kirkkosalissa) varustetaan kaapistolla ja sen yhteyteen tulevalla vitriinillä
- länsisakarassa lehterin alta (kirkkosalissa) poistetaan penkkejä kahittelutilan ja lasten tilan alueelta; penkkejä sijoitetaan kirkkosaliin
- lasten tilaan sijoitetaan liukuovellisia vaatenaulakoita, joilla rajataan näköyhteyttä alttarialueelta
- kahittelutilaan sijoitetaan pöytiä ja tuoleja sekä takaseinälle kaapisto minikeittiöineen; kaapisto mitoitetaan sekä pituudeltaan että korkeudeltaan lastentilan vaatenaulakkoa vastaavaksi
- länsisakaran (pääsisäänkäynnin) yhteydessä oleva odotustila muutetaan tekniseksi tilaksi
- pohjoissakarassa lehterin alta (kirkkosalissa) poistetaan penkkejä; sakariston vastaiselle seinälle sijoitetaan lasiseinäinen keskustelutila tai -kubiikki, joka varustetaan akustoivilla verhoilla
- pohjoissakaran sisäänkäynnin yhteyteen rakennetaan esteetön wc-tila
- sakastiin rakennetaan uusi tuulikaappi ja wc-tila, uudet portaat sakastin parvelle, ja varustetaan sakasti uusilla kiinteillä ja irtokalusteilla
- sakastin parvelle kalustetaan työpisteet 6 hengelle
- sakastin parven ja pohjoissakaran lehterin välille avataan poistumistieovi, joka palvelee poistumista molempiin suuntiin
- urkulehterin ja eteläsakaran lehterin välille rakennetaan seinälle sijoitettavat tangot ja/tai tikkaat varapoistumistieiksi
- länsisakaran urkuparvelle sijoitetaan työpiste
- kirkkosalin penkkien alaiset, vähätehoiset putkipatterit vaihdetaan tehokkaampiin konvektoripattereihin.

Museoviraston lausunto

Kirkkohallitus - Virastokollegio

28.03.2024

Museovirasto on antanut 15.12.2023 asiasta lausunnon, joka perustuu arkkitehti Hanna Elo / Elo + Sødergren arkkitehdit Oy:n luonnostasoiisiin arkkitehtisuunnitelmiin (pohja-, osapohja-, leikkaus- sekä projektiopiirustukset), jotka on päivätty 17.11.2023. Museoviraston lausunnon mukaan uudistuksissa on huolehdittava kirkkosalin pyhyyden säilymisestä. Kirkon alkuperäisen tilamuodon hahmottamisen tulee olla mahdollista muutostenkin jälkeen. Uusien kiinteiden kalusteiden värin, materiaalin ja mahdollisen paneloinnin tulee olla tilan yleisilmeen (seinien) mukainen, jotta sinänsä monimuotoinen kirkkosali ja sakasti säilyisivät harmonisina. Vitriiniä suunniteltaessa on oltava yhteydessä kirkkohallituksen kulttuuriperintöasiantuntija Saana Tammistoon esineistön säilytysolosuhteita selvitettäessä. Penkkikortteleiden tulisi muutostenkin jälkeen muodostaa kirkkotilassa symmetrinen kokonaisuus. Poistettavat penkit on varastoitava sellaisissa olosuhteissa, että ne ovat tarvittaessa palautettavissa. Uusien konvektoripattereiden värin tulee olla joko lattian tai penkkien värisiä siten, että tilan harmonisuus säilyy. Katafalkin näkyvän pinnan tulee olla lattiapinnan kanssa jatkuva ja toteuttaa mahdollisimman ohuin saumoin.

Pohjoissakaran keskustelutilan muodonantoa tulee pohtia. Se on ehdotettu rakennettavaksi kiinni lehterin pilariin ja taka- ja sivuseiniin. Toinen vaihtoehto olisi rakentaa ko. tila erillisenä kubiikkina siten, että vanhoihin rakenteisiin ei kosketa (siivous ja huolto huomioiden). Tällöin se olisi mahdollista suunnitella mahdollisimman rauhallisena arkkitehtonisena elementtinä ja olisi haluttaessa myös helposti poistettavissa.

Pohjoissakaran lehterin ja sakariston parven välille ollaan avaamassa kulkuyhteyttä, joka mahdollistaa varapoistumisen molempiin suuntiin. Rakennussuojelun kannalta ratkaisu ei ole ongelmaton. Poistumistieovi tulee ratkaista mahdollisimman huomaamattomana (lähes hiussaumallisena), mutta oven yhteyteen tulevat joka tapauksessa varapoistumistiemerkinnät. Yhteys on lehterin tasolla mahdollinen. Pääkerroksen tasoon ei uusi avauksia tule tehdä. Urkulehterin ja etelälehterin välille tulevat varapoistumistieratkaisut tulee hyväksyttävä pelastusviranomaisella. Koska ratkaisut vaikuttavat sisätilaan, tulisi vielä tutkia muita mahdollisuuksia järjestää varapoistuminen.

Tarkemmat suunnitelmat (värimäärittelyineen) tulee lähettää Museoviraston kommentoitaviksi. Muutosten tulee olla palautettavia. Poistettavien penkkien tms. rakennusosien jättämät reiät ja muut jäljet tulee paikata ja maalata

28.03.2024

Kirkkohallitus - Virastokollegio

ympäristönsä värisiksi. Pääsuunnittelijan tulee laatia korjaustyöstä restaurointi-/korjausraportti, joka toimitetaan myös Museovirastolle ja kirkkohallitukselle. Ennen purkutöitä kirkkotila tulee dokumentoida valokuvaamalla ja dokumenttiin on liitettävä mittapiirustukset. Kustaa Aadolfin kirkosta on alustavasti sovittu tehtäväksi rakennushistoriaselvitys. Valmistunut selvitys tulee aikanaan toimittaa pdf-versiona Museovirastolle ja tallentaa Basis-järjestelmään. Museovirastolle tulee antaa mahdollisuus seurata ja kommentoida hanketta. Museovirasto puoltaa Kustaa Aadolfin kirkon sisätilojen muutostöitä suunnitelman mukaisesti lausunnossa mainituin huomioin.

Tuomiokapitulin lausunto

Turun arkkihiippakunnan tuomiokapituli on 20.03.2024 § 67 antanut asiasta lausunnon, jonka mukaan kirkkovaltuuston päätös on syntynyt laillisessa järjestyksessä ja hankkeen hyväksymistä koskeva päätös on tehty yksimielisesti. Päätös täyttää siten kirkkolain 3 luvun 9 §:n 2 momentin 2 kohdassa säädetyn määräenemmistövaatimuksen. Päätökseen on annettu muutoksenhakukielto, koska kirkkovaltuuston päätös luvan pyytämisestä kirkkohallitukselta on asian valmistelua.

Kirkkovaltuuston pöytäkirjan nähtävillä pito on pöytäkirjan mukaan toteutettu 1.7.2023 kumotun kirkkojärjestyksen mukaisella menettelyllä siten, että päätös on ollut nähtävillä seurakunnan ilmoitustaululla 14.2.–28.2.2024. Toisin sanoen myös nähtävilläpitoaika on liian lyhyt eli vain 14 päivää. Kirkkolain 10 luvun 23 §:n mukaan pöytäkirja sellaisesta toimielimen tai viranhaltijan päätöksestä, josta seurakunnan jäsen saa tehdä oikaisuvaatimuksen tai valituksen, on pidettävä siihen liitettyine oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen tarkastamisen jälkeen yleisesti nähtävänä yleisessä tietoverkossa vähintään oikaisuvaatimuksen tai valituksen tekemiselle varatun ajan. Kuitenkin kun luvan hakemista koskeva päätös ei ole valituskelpoinen, virheellinen nähtävilläpito ei estä asian käsittelyä. Silti hyvä hallintotapa edellyttää, että päätöksistä kuulutetaan voimassa olevan lainsäädännön mukaan. Seurakuntaa on sen vuoksi pyydetty toimittamaan mahdollisimman pian päätös seurakunnan verkkosivuille ja korjaamaan pöytäkirja nykyisen kirkkolain mukaisesti sekä toimittamaan tuomiokapituliin korjattu pöytäkirja, josta ilmenee minkä ajan päätös tulee olemaan verkkosivuilla.

Kirkkohallitus - Virastokollegio

28.03.2024

Tuomiokapitulilla ei ole huomauttamista kirkkovaltuuston päätöksen lainmukaisuuden eikä esitettyjen korjaussuunnitelmien suhteen. Itse lattiakorjaus on välttämätön, ja sen yhteyteen suunnitellut muut korjaukset ja muutokset parantavat kirkkotilan esteettömyyttä, turvallisuutta ja toiminnallisuutta, joten tuomiokapituli pitää niitä kannatettavina. Rakennussuojelu tulee muutoksia toteutettaessa ottaa huomioon Museoviraston esittämin tavoin.

Lupaviranomaisen harkinta asiassa

Eurajoen seurakunnan kirkkovaltuuston kokous on laillisesti kokoon kutsuttu ja kokous on ollut päätösvaltainen. Kirkkovaltuusto on hyväksynyt päätöksen kirkkolaiilla suojellun kirkon olennaisesta muutoksesta yksimielisesti. Päätöksen liitteenä on toimitettu 11 sivua Elo + Sødergren arkkitehdit Oy:n laatimia päiväämättömiä sisätilamuutosluonnoksia Kustaa Aadolfin kirkosta. Päätöksen valmistelussa on todettu LAVA-ohjeistuksen mukaan, että päätöksellä on vaikutus alle 18-vuotiaisiin. Pöytäkirjoista ei käy ilmi millaisista vaikutuksista on kyse. Tuomiokapituli on kiinnittänyt lausunnossaan huomiota päätöksen nähtävilläpidon virheellisyyteen ja ohjeistanut seurakuntaa korjaamaan asian. Virheellinen nähtävilläpito ei estä asian käsittelyä ja luvan myöntämistä kirkkohallituksessa.

Seurakunnan päätöksen liitteenä esitettyjä luonnospiirustuksia verrattaessa kirkon nykytilaa kuvaaviin pohjapiirustuksiin (Arkkitehtitoimisto Slotte & Schulz, luonnospiirustus, 1.10.1987, 1:50) voidaan todeta, että päätöstekstissä esitettyjen muutosten lisäksi sakastissa sijaitsevaa parvea on esitetty laajennettavaksi ja sen porrasta muutettavaksi. Nyt hyväksytyyn suunnitelmaluonnoksen valokuvan mukaan urkuparvella ei ole kuorokoroketta, joka on piirretty vuoden 1987 luonnospiirustukseen, joten työpisteen lisääminen suunnitelmassa esitettyllä tavalla on mahdollista.

Lupaviranomaisen päätösvalta

Eurajoen seurakunnan kirkkovaltuuston päätös on syntynyt lain mukaisessa järjestyksessä ja lain edellyttämällä määräenemmistöllä. Suunniteltu muutos edistää kirkollisen rakennuksen kulttuurisesti kestävää hoitoa ja käyttöä. Suunnitelmassa on huomioitu rakennuksen ominaisluonne ja erityispiirteet, joten lupa on myönnettävissä.

28.03.2024

Kirkkohallitus - Virastokollegio

Sovelletut lainkohdat: Kirkkolaki (652/2023) 3 luku 9, 21, 22 ja 23 § sekä 10 luku 15 ja 23 §. Kirkkojärjestys luku 3 § 29 ja luku 10 § 4.

Lisätiedot yliarkkitehti Edla Mäkelä, p. 050 591 7665, edla.e.makela@evl.fi

Päätösehdotus Kirkkohallitus myöntää Eurajoen seurakunnalle kirkkolain mukaisen luvan Kustaa Aadolfin kirkon sisätilojen muutoksille Elo + Sødergren arkkitehdit Oy:n laatimien luonnossuunnitelmien mukaisesti. Luvan ehtona on, että uudet kiintokalusteet mitoitetaan ja asemoidaan irti kirkkosalin nurkista alkuperäisen tilan hahmottamiseksi. Kalusteet tulee valmistaa täyspuusta korkealaatuisena puusepäntyönä muodonannoltaan yhteneväisiksi ja väriykseltään tilan harmoniaan soveltuen. Myös hankittavien uusien irtokalusteiden tulee olla korkealaatuisia.

Museoviraston lausunnossa esitettyjä ohjeita tulee noudattaa. Tämä päätös on pidettävä seurakunnassa yleisesti nähtävänä kirkkolain 10 luvun 23 §:n mukaisesti. Muutos voi edellyttää myös maankäyttö- ja rakennuslain mukaista lupaa, joka seurakunnan tulee hakea rakennuslupaviranomaiselta. Sisätilaväriytyksen muuttamiseen tulee hakea kirkkohallitukselta lupa erikseen.

Käsittely Esittelijä teki päätösehdotuksen loppuun lisäyksen, joka on otettu huomioon pöytäkirjassa.

Päätös Muutettu päätösehdotus hyväksyttiin.

Toimenpiteet Ote Eurajoen seurakunta ja Museovirasto, tiedoksi Turun arkkihiippakunnan tuomiokapituli.

Kirkkohallitus - Virastokollegio

28.03.2024

OIKAISUVAATIMUSOHJE

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä siitä kirjallisen oikaisuvaatimuksen kirkkohallituksen täysistunnolle.

Oikaisuvaatimuksen voi tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen).

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimusaika lasketaan päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta. Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti ja siitä on käytävä ilmi:

- oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi
- päätös, johon oikaisua vaaditaan
- millaista oikaisua päätökseen vaaditaan
- millä perusteilla oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen

Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusajan kuluessa kirkkohallitukselle osoitettuna osoitteeseen:

Postiosoite: PL 210, 00131 Helsinki

Käyntiosoite: Eteläranta 8, Helsinki

Sähköposti: kirkkohallitus@evl.fi

28.03.2024

Kirkkohallitus - Virastokollegio

Kirkkohallituksen viraston aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 8.30–16.15.

Oikaisuvaatimuksen on oltava perillä kirkkohallituksessa oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Oikaisuvaatimuksen voi tuoda virastoon, lähettää postitse tai sähköisesti.

Sähköisen viestin katsotaan saapuneeksi viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Oikaisuvaatimus toimitetaan omalla vastuulla.